

NARODNI DNEVNIK

Izhaaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Velik uspeh vlade.

JUGOSLAVIJA DOBI 50 MILIJONOV FUNTOV POSOJILA.

Na dan napovedane ostavke vlade je izvedela Jugoslavija senzacionalno vest, da ni bilo potovanja dr. Markovića neuspešno, temveč da je imelo naravnost presenetljivo velik uspeh. Skoraj 14 milijard posojila dobi Jugoslavija in s tem ji je dana možnost, da skoraj skokoma napreduje njeno gospodarstvo. Če je naša uprava le količkaj na svojem mestu, potem mora biti sedaj konec gospodarske krize, konec za nas vse škandaloznih vesti o gladujočem prebivalstvu, konec brezposelnosti in tudi konec vsake stagnacije v gospodarstvu. Novo življenje mora zavladati in bo tudi zavladalo — če bodo seveda znali naši politiki kardinalno reformirati našo upravo. Ali jo bodo znali? Da kričavi demagogi ne, o tem ne dvomimo.

Novo posojilo pa pomeni tudi velik političen uspeh vlade. Kaj se je vse pri nas pisarilo, da je zunanje posojilo izključeno, če ni Radić v vladi. Še pred kratkim smo povdarili, kako glupa je ta trditev in samo v zadoščenje nam je, da je bila pravilnost naše trditve tako hitro in tako sijajno dokazana. Tuji finančniki presojujejo pač kreditosposobnost kake države iz čisto drugih stališč, ko pa naša kričava opozicija. In vse njene tatarske vesti nimajo nobenega drugega efekta, kakor da plačujemo malo višje obresti, dočim posojila ne morejo preprečiti, ker hočejo tuji finančniki zaslužiti.

Novo posojilo pomeni kakor rečeno velik uspeh vlade in je dokaz, da ni bila uspešna samo v zunanji in notranji politiki, temveč tudi v finančni. S francosko - jugoslovensko pogodbo je zagotovila naš zunanji političen položaj, z ravnomerjem sprejetim davčnim zakonom je odpravila vsaj najtežje davčne neenakosti, z zunanjim posojilom pa je dala možnost za ozdravljenje gospodarske krize. Vse to more vlada ob svoji demisiji povdariti — kaj pa more reči opozicija? Da je ovirala i davčni zakon i zunanje posojilo ter da je samo govorila in kričala. Mislimo, da bo nasprotje tudi odločilno pri reševanju sedanje krize.

Imamo veliko zunanje posojilo in sedaj treba gledati na to, da bo to posojilo dobro uporabljeno. Ne sme se ponoviti to, da se bo večina posojila uporabljala le v nekaterih pokrajinah, temveč država naj da oblastim iz zunanjega posojila posebna investicijska posojila in oblasti naj izvedejo večino vseh potrebnih javnih del.

Tako postopanje ima še drugo nad vse dobro stran. Kadar najamejo oblasti posojilo, tedaj je kontrola javnosti nad uporabo denarja sigurno dobra. Vsadko ve, da bo moral ta denar plačati, zato pa se vsadko za njegovo uporabo zanima. Vsled tega zanimanja pa je tudi skoraj nemogoče, da ne bi bil denar dobro uporabljen.

Tako bi prišli do tega, da bi se pri nas ljudje naučili gospodariti z javnim denarjem. Tako pa bi polagoma tudi iz oblastnih skupščin ven dobili ljudi, ki bi mogli tudi v Narodni skupščini kontrolirati uporabo javnih denarjev. Je vse zastoj! Ljudski napredek je soliden le, kadar se vrši od spodaj gori, dekreti od zgoraj doli imajo v najboljšem slučaju le polovičarski učinek.

Tako bomo polagoma dorasli, da bomo v resnici znali voditi svoje narodno gospodarstvo in tedaj bomo mogli najemati tudi cena zunanja posojila in šele tedaj bodo zunanja posojila za nas vse polni uspehi.

Zato je prav, da ne dobimo še tujega

posojila, zato pa tudi na delo, da ga bomo mogli dobiti in smeli vzeti brez škode za naš gospodarski napredek.

Beograd, 8. febr. Vest o sklenitvi posojila je izzvala precejšnje iznenadenje v političnih krogih. Iznenadenje je bilo tem večje, ker je »Journal« iz baje zanesljivega vira poročal, da je posojilo dr. Bogdana Markovića propadlo. V Jugoslaviji se je v političnih krogih razširilo prepričanje, da je ostala misija dr. Bogdana Markovića brez vsakega rezultata tudi zato, ker v času, ko je bil dr. Marković na Angleškem, noben list na Angleškem ni prinesel nobene vesti o tem posojilu, pa tudi ne o bivanju dr. Markovića na Angleškem.

Radikali naglašajo, da je zaključitev inozemskega posojila velik uspeh njihove finančne politike in trde, da je s tem njih položaj v današnji vladi zelo okrepljen. Prijatelji Velje Vukičevića so zatrjevali, da je Vukičević tako napravil, da je vesti o zaključitvi posojila ohranil tajne tja do trenutka, ko je postala situacija kar najbolj komplicirana, in je v tem trenutku iznenadil vso javnost.

Danes dopoldne ob 10. bo dr. Bogdan Marković v svojem kabinetu sprejel novinarje in jim dal obširno izjavo. — Sinoči so v nekaterih političnih krogih zatrjevali, da je moral dr. Marković za novo posojilo zastaviti bosanske gozdove in del bosanskih rudnikov.

MARKOVIĆ POROČA MINISTRSKEMU SVETU.

Beograd, 8. febr. Včeraj popoldne se je v času, ko je trajala seja skupščine, v ministrski sobi narodne skupščine vršila seja vlade. Na tej seji je dr. Bogdan Marković, ki je šele jutraj prispel v Beograd, podal izbrano poročilo o posojilu, ki ga je sklenil z bančnimi skupinami v višini 50 milijonov funtov šterlingov, to je preko 13 milijard dinarjev. Ta ministrska seja je bila sklicana samo zaradi tega poročila finančnega ministra. Pred sejo je bil dr. Marković v dolgi avdienci na dvoru.

Beograd, 8. febr. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je poročal finančni minister dr. Bogdan Marković o posojilu, ki ga je sklenil v inozemstvu. Še pred sejo je bil dr. Marković na dvoru v avdienci, kjer je podal kralju poročilo. Po seji ministrskega sveta je bil izdan komunique, v katerem je rečeno, da so pogajanja za posojilo končana s podpisom preliminarne pogodbe z naslednjimi bančnimi skupinami: Rothschild and Sohns, banka Barry Brothers & Co. Ltd., L. Shambres Banc Ltd., J. Henry Schroeder & Co., potem ameriške skupine Kuhn Loeb & Co., Blair & Co. in Chase Securities Corporation v Newyorku. Preliminarni pogoji posojila so ti-le: Banke prevzamejo obveznost, da izvrše emisijo posojila za stabilizacijo dinarja in za javna dela v višini 50 milijonov funtov šterlingov. Prvi obrok emisije bi znašal 15 milijonov funtov.

Dr. Marković je dal glede posojila še sledeče pojasnilo. Posojilo je realizirano. Vse, kar se je govorilo nasprotnega, je navadna intriga. Stvar je dobro izvršena. Poročal bo o posojilu najprej na mednarodnih mestih. Javnost bo potem izvedela vse. Izdan bo komunique, minister pa bo sprejel še novinarje in jim poročal. Posojilo znaša 13 milijard 750 milijonov dinarjev.

Davčni zakon sprejet.

Beograd, 8. febr. Včerajšnja popoldanska seja narodne skupščine se je začela ob pol 5. V dvorani je bilo veliko število poslancev, ker so pričakovali, da bo glasovanje o zakonu o neposrednih davkih. Tudi galerije so bile polne. Na seji je bil navzoč tudi predsednik vlade Velja Vukičević.

Prvi je dobil besedo Stefan Radić, ki pa je govoril tako tiho, da so skoro vsi poslanci vstali s svojih mest in šli v bližino govorniškega odra. Govornika so pogosto prekinjali deloma z medklci, deloma pa z burnim odobravanjem. Poslušali pa so vsi jako pazljivo.

Stefan Radić je v začetku govora dejal, da je kmečko-demokratska koalicija stavila predlog, naj se predloži skupščini načrt zakona o neposrednih davkih, ki je bil izdelan še pod prejšnjo vlado in ki je pasiral že tudi davčni odbor. Ta načrt ni bil sprejet, ker je bila skupščina razpuščena. Prvič, odkar obstoji Srbija in naša nova država, se je zgodilo, da je bila skupščina razpuščena kar preko »Službenih Novin«. To je državni udar in krivci bodo morali za to odgovarjati. Odgovarjali bodo ministri, ki so predlagali kralju, da naj se parlament razpusti na tak način, kakor se niti šolski otroci ne smejo razpuščati.

O pričujočem davčnem zakonu pravi Radić, da je tak, da ga je treba zelo študirati in da je potreben mnogih popravkov. Tako, kakor se tu dela, to se protivi pojmu parlamentarizma. Zakoni, ki naj trajajo desetletja, se razpravljajo z vso naglico.

Radić govori dalje o davčnem zakonu in vpleta vmes razna politična vprašanja. Graja demokrate in jim očita, da so dali svojemu predsedniku zaupnico in svoje ministre pozvali, naj odstopijo. Pred obličjem sveta pa izražajo zaupanje vlad i glasujejo za vlado, ki je več ni. Toda mi bomo, pravi, svojo večino že ustvarili in vlado bom sestavil jaz (!).

S tem zakonom se je prišlo med kmečko ljudstvo v vsej državi veliko nezadovoljstvo. Toda nezadovoljni niso samo kmetje, temveč tudi delavci, trgovci in obrtniki. Zato smo mi proti temu zakonu. Postal je namreč preveč političen. Dr. Sečurov je s tem zakonom izdal seljaštvo in delavstvo. Izdal je ves narod in državo in celo kralja, ker mu ni resnice povedal.

Radić nadalje hvali razne radikale, kakor Stojadinovića, Velizarja Jankovića, dr. Kojića, Ninka Perića in pri tem dokazuje škodljivost in nemožnost novega zakona. Napada vse tiste, ki so delali za ta zakon in ki ga branijo. Govori o seljaštvu in kako so kmečki interesi v tem zakonu zadeti. Naglašja, da je srbski kmet vse drugačen kakor nje-

gova inteligenca. Svoj govor konča z izjavo, da bo glasoval proti zakonu, ker ta zakon ne bi pomenil nobenegaboljšanja.

Nato je govoril dr. Milan Metikoš, ki je zakon ostro kritiziral. Za njim je pa Pavle Radić v imenu kmečko-demokratske koalicije prečital izjavo, ki jo je ta koalicija prej sklenila. O zakonskem načrtu pravi, da je navaden političen manever, s katerim skušajo preslepiti javnost. Kmečko-demokratska koalicija bo nadaljevala boj za popolno enakopravnost in za davčno enakost.

Hans Moser, ki je nato dobil besedo, pravi, da pričujoči zakonski načrt ni idealno rešil velikega problema. Nemški klub pa bo navzlic temu glasoval za ta zakon, ker je potrebno, da se to življensko vprašanje izenačenja davkov premakne z mrtve točke in ker prinaša za Vojvodino in prečanske kraje velike olajšave.

Poročevalec večine Gjura Janković je nato polemiziral z opozicijo in pobijal njene pripombe in navedbe. Posebno odklanja očitke, da bi zakon ne bil času primeren in da bi bil protisocialen protikmečki in protikulturen. Na koncu pravi, da mu je žal, da ni HSS v vrstah vlade. Ko se je sklepala ustava, je Pribečević skušal iz Beograda ustanoviti hrvatsko fronto. Danes pa on ovira HSS, da ne more sodelovati pri sprejemanju davčnega zakona ter ustvarja prečansko fronto iz Zagreba. Rekel sem že, pravi, da prečanske fronte ni. Dokler je v vladni večini 94 poslancev iz prečanskih krajev, toliko časa ne bo prečanske fronte v tej državi. (Velik nemir pri opoziciji.)

V osebno pojasnilo sta govorila še Voja Lazić in Predavec. Nato pa je dr. Spaho zaprosil poslance, naj se pri glasovanju o tem zakonu ne dajo voditi od nobenih političnih momentov ali morebiti od vprašanja zaupanja ali nezaupanja napram vladi.

Skupščina je za tem prešla k glasovanju. Davidovičevce je bilo prisotnih 8 ali 10. Od njih so štirje glasovali proti. Zakon je bil najprvo v načelu sprejet. Pri glasovanju o posameznih poglavjih so vsi davidovičevci razen štirih zapustili dvorano. Preostali štirje so zopet glasovali proti. Odsotnih je bilo tudi mnogo pašičevcev. Vsega skupaj je glasovalo 249 poslancev, od tega 160 za in 89 proti. Predsednik je nato objavil, da je zakon o neposrednih davkih sprejet. Nato je zaključil sejo in napovedal prihodnjo sejo za danes dopoldne ob 10. z dnevnim redom: 1. razprava o poročilu odbora za narodno priznanje pokojnemu pravnemu referentu Velomiru Preliču, 2. nadaljevanje razprave o proračunu.

Vlada danes demisionira.

Beograd, 8. febr. Včeraj je bila po seji narodne skupščine kratka seja radikalnega kluba. Na tej seji je podal Velja Vukičević tole izjavo: »Smatram za svojo dolžnost, da Vas obvestim o tem, kar se bo jutri res zgodilo. Pet demokratskih ministrov je podalo ostavko, ker so bili desavuirani od svojega kluba. Zato smatram, da ta kombinacija ne obstoji več. Sestavili smo to vlado z demokratsko stranko, s katero smo tudi pripravili in izvedli volitve. Sedaj podam ostavko. Prosim Vas, da boste zbrani, da vas lahko sproti obveščam o razpletu političnega položaja. Kako se bodo stvari razvijale, boste že videli in boste tudi pravočasno obveščeni.

ALBANSKA VLADA NE DEMANTIRA.

Dunaj, 8. febr. Splošno pozornost vzbuja, da je preteklo že 5 dni, odkar je aretiran Ibrahim Lica in odkar je pred policijo izjavil, da ga je poslal Ahmed beg Zogu, da ubije Hasanbega Prištinca. pa od albanske vlade še ni došel noben dementi glede te izjave.

BERLINSKI ŠAHOVSKI TURNIR.

Berlin, 8. II. Po 3. kolu šahovskega turnirja v Berlinu je stanje naslednje: Sämisch 2 (1), Bogoljubov 2. Reti in Stolz po 1 in pol (1), Brinkemann in Tartakower po 1 in pol, Niemcevič 1 (2), Acheson in Jenner 1 (1), Colling, Koch, Leonhard in Steiner 1, Schlag 0 (1).

Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Sinoči ob 6. uri je otvoril župan dr. Puc drugo redno sejo ljubljanskega občinskega sveta in ugotovil sklepčnost. Za overovalnega zapisnika je imenoval obč. sv. Jos. Ambrožiča in Mih. Kreka.

Prečital je imenik in zneske darovalcev za mesecne reveže, ki smo ga že v eni zadnjih številkih našega lista objavili.

Nato je pričel dr. Puc odgovor velikega župana na sklep občinskega sveta na zadnji seji, da se bo v občinskem svetu do sklenitve oziroma odobritve novega proračuna delalo na podlagi lanskega proračuna. Veliki župan prepoveduje izvršitev tega sklepa in pravi, da mora občinski svet zaprositi za proračunski provizorij na pristojnem mestu. Sicer pa ima občinski svet pravico pritožbe zoper ta odlok na upravno sodišče.

Obč. sv. dr. Lemež protestira proti tej rešitvi velikega župana in predlaga, da se ne zaprosi ne občinski odbor ne finančni minister za proračunski provizorij, ker da bi bila na ta način kršena avtonomija Ljubljane. Princip samostojnosti ljudstva da je treba čuvati nad vsem ostalim in pravi, da »klerikalci« ne ščitijo avtonomije. (V vrstah SLS zavladalo veliko gorenje in obč. svetniki SLS zahtevajo od župana, da pokliče dr. Lemeža k redu, ker je sodišče priglasilo besedo »klerikalci« za psovko.)

Dr. Lemež predlaga, da naj občinski svet vloži proti rešitvi velikega župana pritožbo na upravno sodišče.

Obč. sv. dr. Ravnihar ugovarja, da je predgovornik zašel na strupot. SLS je že več kot enkrat dokazala, da varuje avtonomijo. Za sklep, ali se vloži pritožba ali ne, meni, da bi bila potrebna kvalificirana večina. Stvar bi mogla imeti v slučaju pritožbe nedogledne posledice za občino.

Predlaga, da se zaprosi občinski odbor za proračunski provizorij za mesec februar. Če se je že moralo sestaviti revizijsko komisijo za revizijo preteklega meseca gospodarstva, ni potrebno, da bi se moralo tudi še v bodočnosti sestavljati kako sheno komisijo za sedanje delovanje.

Obč. sv. prof. Jarc se strinja s predgovornikom in predlaga, da se zaprosi za proračunski provizorij za dva meseca. Želi, da se vzpostavi v občini čimprej redno stanje in da se uvede pamelno in dobro občinsko gospodarstvo. Izjavlja v imenu kluba SLS za vložitev rekurza.

V debato so posegli še občinski svetniki Tavčar, Likozar, dr. Jerič, Likar in župan dr. Puc.

Podžupan Jos. Turk je dal najprej na glasovanje predlog prof. Jarca za zaprositev proračunskega provizorija in je ta predlog z 28 proti 21 glasovom propadel.

Z istim razmerjem glasov pa je bil sprejet predlog dr. Lemeža za vložitev rekurza na upravno sodišče.

Naslednja točka dnevnega reda je bila določitev in volitev posameznih odsekov (§ 55 obč. reda) in volitev upravnega odbora Mestne hranilnice.

Ker so se že načelniki posameznih klubov na svoji seji, ki se je vršila tik pred občinsko sejo v županovi pisarni, načelno sporazumeli med seboj, je odredil župan daljši odmor v svrhu sporazuma posameznih klubov glede skupne kandidatne liste v odseke.

Pogajanja pa so se vsled trdovratnosti s strani SDS razbila.

Radi tega se je razvila dve uri trajajoča debata, ki je bila mestoma zelo burna. Občinski svetnik Tavčar je branil stališče naprednega kluba in zagovarjal tozadevno ponudbo SDS.

Inž. Gustinčič je zopet, kot je že njegov običaj, udrihal po SLS in NRS in obsojal politično sodelovanje obeh strank tako v beograjski centralni vladi, kakor tudi v ljubljanskem občinskem svetu.

Na izvajanja obeh predgovornikov je v daljšem stvarnem govoru odgovoril občinski svetnik urednik Mih. Krek.

Za njim je prevzel besedo občinski svetnik dr. Jerič (SLS), ki je podal do najmanjših podrobnosti natančen historijat medseboj-

nih pogajanj med SLS in SDS za ustvaritev delazmožne delovne večine v ljubljanskem občinskem svetu. Prečital je vse obojestranske dopise in natančno razložil, oziroma ponovil vse ustmene razgovore me obema kluboma.

SLS je zahtevala za sebe mesto podžupana in predsednika upravnega odbora Mestne hranilnice, načelnike v nekaterih odsekih, člane odsekov naj bi se pa razdelilo po številčni pariteti med oba najmočnejša kluba, pri tem naj bi se upoštevalo tudi strankarske manjšine v občinskem svetu.

Nasprotno pa je bila SDS pripravljena odstopiti Slov. ljudski stranki le eno od obeh zahtevanih mest, podžupana in predsednika upravnega odbora Mestne hranilnice, pod nobenim pogojem pa ne mesto načelnika finančnega odbora.

V debato so ponovno posegli inž. Gustinčič, Tavčar, Krek, dr. Bohinjec in dr. Ravnihar.

Dr. Ravnihar je izrazil presenečenje, da vsled raznih, rekel bi brezposrebnih, malenkosti ni prišlo do sporazuma. Krivda očividno leži na strani SDS. Sploh je bilo nesmiselno, da se je to vprašanje pričelo v občinski zbornici obravnavati prej, predno je bil sklenjen popoln sporazum med obema kluboma.

Pogoji SLS so bili popolnoma sprejemljivi; sicer so pa posamezni odseki le nekako priprava za plenum, ki končno sklepa in odloča o vsaki stvari. V plenumu pa ima vendar SDS večino.

Končno je zahteval dr. Ravnihar, naj se v tem vprašanju postopa točno in dosledno po čl. 55 občinskega reda.

Župaj dr. Puc je dal nato predlog inž. Gustinčiča, da naj volji po proporu in da naj se da obema delavskima skupinama (socialistom in komunistom) v vsakem odseku skupaj po 1 člana, ostalo naj si pa razdelita oba najmočnejša kluba, na glasovanje. Predlog je bil s prosto večino glasov sprejet.

Dr. Puc je nato odredil volitve v odseke.

Občinski svetniki kluba SLS so nato v znak protesta korporativno zapustili dvorano in magistratno poslopje.

V dvorani so ostali od občinskega sveta vsi razen svetniki SLS, vendar sta se tudi občinska svetnika dr. Ravnihar in dr. Likar vzdržala volitev.

Najprej so se vršile volitve z glasovnicami v personalno-pravni odsek in so bili izvoljeni z 28 glasovi: Urbančič, Vargazon, Ambrožič, dr. Kropivnik, Miklošič, Rupnik, Pišek, Potočnik in dr. Bohinjec.

V finančni odsek so bili izvoljeni: Tavčar, Sterk, dr. Bohinjec, dr. Gregorič, dr. Lemež, Turk, inž. Bevc, dr. Jerič in prof. Jarc.

Na predlog obč. svetnika Urbančiča so se izvršile volitve v nadaljne odseke z vzkli- kom in ne več z glasovnicami.

V stavbni odsek so bili izvoljeni: inž. Bevc, Turk, Mihelčič, Gustinčič, Vargazon, Rebek, Urbas, Orehek in dr. Likar.

V šolski odsek: Likozar, Ambrožič, dr. Kropivnik, Potočnik, Rebek, Mihelčič, Lombar, Jeglič in Marinkšek.

V obrtni odsek: Rebek, Urbas, Mihelčič, Dachs, Lombar, Miklošič, Sterk, Muser, Meze.

V socialni (ubožni) odsek: dr. Bohinjec, Tavčar, Likozar, Ambrožič, Likar, dr. Lemež, dr. Kropivnik, dr. Rožič in Krek.

V policijski in zdravstveni odsek: dr. Gregorič, Vrbine, Pišek, Urbas, Potočnik, Lovša, Lombar, Olup in Rutar.

V upravni odbor mestnega vodovoda, elektran in plinarne: inž. Bevc, Rupnik, dr. Klepec, Vargazon, inž. Gustinčič, Rebek, Orehek, Rueh in Sterk.

V upravni odbor mestnih voženj: Lovša, Vrbine, Zajc, Rebek, dr. Klepec, Lombar, Mihelčič, Rajner in Lipoglavšek.

V direktorij mestne klavnice: Turk, Urbas in Zajc.

V direktorij mestne zastavljavnice: Sterk, Dachs, Urbančič, Lombar in Potočnik.

V upravni odbor mestnega pogrebnega zavoda: Lombar, Lovša, Urbančič, Rupnik in Zajc.

V disciplinarno komisijo: dr. Klepec, dr. Bohinjec, dr. Kropivnik, inž. Gustinčič in Tavčar.

V kvalifikacijsko komisijo: Urbančič.

V kuratorij mestnega deklarskega lista: kot predsednik dr. Kropivnik, kot člani pa Ambrožič, Likozar, dr. Tavčar, Wesner, Sterk, prof. Jerar, dr. Rožič, prof. Jarc in Rupnik.

V upravni odbor Mestne hranilnice: Turk, dr. Kropivnik, dr. Gregorič, dr. Klepec, Vargazon, dr. Lemež, dr. Jelenc, dr. Likar, dr. Rožič, Jovan, inž. Zupancič, Hink, Toni, Urbas, Avg. Vovk, inž. Žužela, V. Rohrmann, Tejkal, Sterk in Dachs.

Po končanih volitvah je vložil dr. Ravnihar protest proti takemu načinu volitev v odseke.

Na predlog dr. Lemeža je župan dr. Puc ob 10. uri prekinil sejo in se seja nadaljuje jutri v četrtek, ob 6. uri zvečer.

Politične vesti.

Seja Narodne skupščine. Na včerajšnji dopoldanski seji se je nadaljevala proračunska razprava. Seja pa ni bila posebno zanimiva, le govor dr. Krajača je prinesel nekatere nove momente. Najprej je govoril zemljoradnik Vojta Lazič, ki je protestiral proti temu, da ministri ne odgovarjajo na interpelacije. Njegovim trditvam je ugovarjal skupščinski predsednik, vsled česar je prišlo med njim in govornikom do precej burnega prerkanja. Nato je skupščina brez debate in soglasno sprejela zakonski načrt o priznanju narodnih zaslug predsedniku zagrebškega stola sedmorice dr. Badaju. Nato se je nadaljevala proračunska razprava in je nadaljeval svoj govor dr. Krajač, glavni govornik seljaške demokracije. Njegov govor je mestoma vzbudil veliko pozornost. Po njegovem govoru je bila seja prekinjena. Popoldne je skupščina nadaljevala razpravo o proračunskem zakonu. — V splošnem treba reči, da se javnost za seje skupščine vedno manj zanima, in da vsi naši parlamentarni govorniki ne znajo znova vzbuditi zanimanja za skupščino, temveč samo vedno znova dokazujejo, da je naš parlamentarizem v resnici bolan.

»Slobodna Tribuna« proti Pribičeviću in Radiću. »Slobodna Tribuna«, glasilo hrvatskih demokratov nastopa v svoji zadnji številki zelo stro proti Pribičeviću. Zlasti je v tem oziru zanimiv članek Jova Banjanina o ulogi prečinskih Srbov. V tem članku pravi Banjanin, da Pribičeviću še vedno lebdi pred očmi Pašičev ideal, to je hegemonija Srbov. Banjanin navaja v utemeljitev svoje trditve zgodovino političnih dogodkov v zadnji dobi. Tudi v uredniškem delu »Slobodne Tribune« je vse polno beležk in pripomb proti Pribičeviću in tudi proti Radiću. Slastiše »Slobodna Tribuna« je nad vse zanimivo, saj so bili ravno njeni člani vsa leta v najostrejši borbi s Pribičevićevim centralizmom in zato so tudi leta 1915 do dobra okusili bih PP-režima. Zato je tudi nad vse razumljivo, da sta v skupini Marinkovića tudi oba hrvatska poslanci dr. Angelinović in dr. Ribar. Manj razumljivo pa je, da se najdejo v Sloveniji ljudje, ki so pod PP-režimom enako temeljito spoznali »demokracijo« esdesarjev, a se sedaj kljub temu navdušujejo za zvezo z njim. Menda vendar ne mislijo ti ljudje, da je greh, če je kdo tudi v politiki dosleden in močat.

Konec italijanskega parlamenta. Veliki fašistovski svet razpravlja sedaj o zakonskem načrtu, ki naj reformira, oziroma pravilneše, odpravi italijanski parlament. Področnosti o novem načrtu še niso znane. Po prvotnih načrtih pa je mogoče sklepati, da bo štel italijanski parlament 400 članov, ki jih bo predlagalo 13 fašistovskih konfederacij. O kandidatih bo potem sklepal veliki fašistovski svet, ki bo imenoval tudi kandidate, ki jih konfederacije niso predlagale. Volilci ne bodo mogli odločevati o kandidatih, temveč le o kandidatih listah. Jasno je, da o pri sedanjih razmerah vložena le ena kandidatna lista in da bodo volitve samo prazna formalnost. Kdaj bo novi zakonski načrt raz-

rektorja je bil izvoljen s 15 glasovi Husein Kadić, dosedanjí srezki poglavar v Gračasu. Deset glasovnic je bilo praznih, en glas pa je dobil dr. Jusuf Tanešić, odvetnik v Sarajevu. Med reflektanti je bil tudi Salih Bajlić, naredni poslanec, ki je imel zelo veliko šans. Pečevića glasov je bila zanj, polovica pa proti njemu. Proti njemu je oddal nato Reisušema, ker je Beljić za hrvatsko politiko in ker ne odbrava beograjske orientacije dr. Spaha.

glašen, se še ne ve, sodi pa se, da po njegovi odobritvi s strani ministrskega sveta.

Pred krizo vlade v Rumuniji. »Cuvantul« poroča, da namerava Vintila Bratianu odstopiti, ker ni dobila Rumunija zunanjo podporo in ker je regentski svet proti njegovi politiki. Regentski svet je pozval Bratianu v avdienco, na kateri se je razpravljalo o politični situaciji. Regentski svet je pri tej priliki naglasil, da želi njegovo ostavko. Vintila Bratianu se samo še ni odločil za dan, ko bo demisioniral. — Iz Italije se je vrnil general Avarescu, ki je izjavil, da je popolnoma ozdravil in da bo sedaj vodil energično borbo proti vladi. Pozval je Gogo, da se prične pogajati z drugimi opozicijskimi skupinami zaradi skupnega nastopa proti vladi. — Splošno povdarjajo rumunski listi, da ni iz sedanjega položaja nobenega drugega izhoda, ko odstop vlade in razpis parlamentarnih volitev, ki se pa morajo izvršiti svobodno.

Izvolitev vakufskega direktorja. V ponedeljek dopoldne je bila volitev vakufskega direktorja (muslimanskega cerkvenega posredstva). Vsem je bilo 45 prosticcev, od katerih pa je svet upošteval samo štiri. Za direktorja je bil izvoljen dr. Mehmedović.

Francosko-ameriška razsodišna pogodba podpisana. Dne 6. februarja, ob priliki slopedeslešnice, ko je bila podpisana prva zvezna pogodba med Ameriko in Francijo, je bila podpisana v Parizu razsodišna pogodba med Francijo in Ameriko. Nova pogodba obnavlja pogodbo iz leta 1908 o obveznem reševanju vseh spornih točk potom razsodišča in Bryahovega dogovora iz leta 1904, ki določa mirno rešitev tudi vseh političnih sporov. Vendar pa je sedanja pogodba dalekosežejša, ker je zelo omejila razne pritožbe. Združene države izključujejo samo vprašanja notranje politike, ostanje do tretjih držav in vprašanja, ki se tičejo Monroe-doktrine. Francija pa izključuje svoje obveznosti, ki jih ima vsled članstva pri Zvezi narodov in vsled pogodb sklenjenih v okviru statuta Zveze narodov. (Med temi je tudi francosko-jugoslovanska pogodba.) Prvič se je zgodilo, da je omenjena Zveza narodov v pogodbi, ki so jo sklenile Združene države s kuko evropske države. Ameriško zunanje ministrstvo se je temu začetkom upiralo, naposled pa pristalo na omenitev Zveze narodov. Ni pa s tem zadovoljen ameriški senat in zato se tudi ne ve, če bo senat pogodbo odobril. Vsed tega tudi besedilo nove pogodbe od Amerike še ni bilo objavljeno, kakor se je želelo v Parizu. V pogodbi se nahaja tudi izjava, da se obe državi ne bosta nikdar medseboj vojskovali. Ta izjava pa nima obvezne moči. Zato tudi nova pogodba ne pomeni uresničenja Briandovega predloga, da se vsaka napadalna vojna anatimizira.

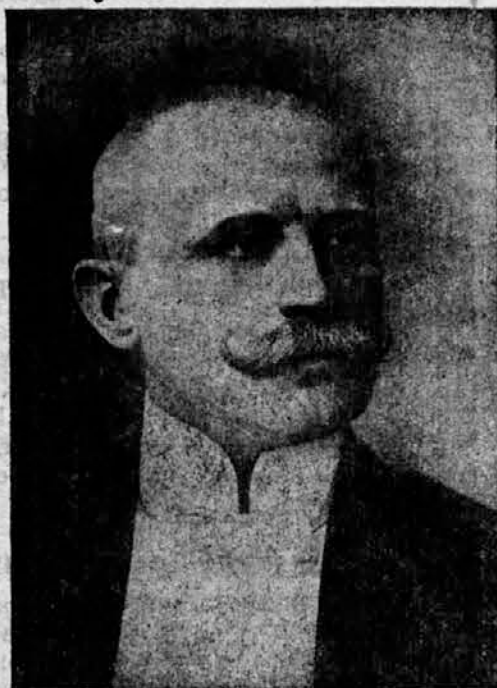
Hindenburg proti skorajšnjemu razpustu nemškega parlamenta. Ker je predsednik Hindenburg mnenja, da sme razpustiti nemški parlament le, če to zahtevajo vse velike nemške stranke, nemški nacionalci se pa razpustu upirajo, ne bo parlament razpuščen takoj po sprejemu proračuna. Le, če bi stranke, ki so za takojšen razpust parlamenta, dosegle v parlamentu nezaupnico vlade in bi ta morala odstopiti, bi bil razpust parlamenta neizogiben.

Francoski komunisti proti socialistom. Komunističen kongres je sklenil, da postavi svoje kandidate tudi pri čjih volitvah in tudi tedaj, če gre za boj med socialističnim kandidatom in kandidatom meščanske stranke. Le v čisto izjemnih slučajih sme strankarsko vodstvo dovoliti podporo socialističnemu kandidatu. Jasno je, da bo ta komunistična odločitev dokazila le meščanskim strankam.

Ivan Hribar:

MOJI SPOMINI

Od 1853. do 1910. leta.

Dr. Josef Milde.

Dr. Milde pristavi temu: »Nama je pa znana neka druga oseba in se nama le čudno zdi, da je vi čisto nič ne poznate. Imenuje se Ivan Hribar.«

26

— Zdelo se mi je, ko da sem padel iz oblakov, kajti niti sanjati se mi ni moglo, da bi generalno ravnateljstvo misliti moglo, da meni izroči samostojno vodstvo generalnega zastopa ljubljanskega. Videč, kako me je to naznanilo iznenadilo, nadaljuje dr. Milde ob smehu Novákovem: »Nama se zdi ta mož sposoben; kako pa vi sodite o njem?« Odgovoril sem — seveda radostno razburjen — da ponudbo sprejemem, da je pa samo ena zapreka, ker namreč nimam kavcije; a generalni tajnik Novák je takoj pristavil: »Tudi ta se bo dobila.« — Res mi je kasneje generalno ravnateljstvo šlo toliko na roko, da mi je od mesečnega povžala odtegovalo po 50 gld. ter te odteglaje naglaga za kavcijo. — Težko je povedati, v kakošnem duševnem razpoloženju sem se ta večer vrnil domov. Celo noč nisem zatislil očesa, pač pa sem neprenehoma premišljeval o poročilu dr. Mildetovem ter delal načrte, kako generalni zastop ljubljanski povzdigniti.

V začetku januarja 1875. preselil sem se v Trst, kjer me je čakala ravnatoka naloga, kakor svoje dni v Brnu. Za obe leti — 1874. in 1875. — ni bilo skoraj prav nič vknjiženega. Zavarovanci, v kolikor jih je bilo, niso bili pravočasno opozorjeni na plačila ter se tudi niso smatrali za bančne člane; na one redke police, ki so jih zavarovanci prostovoljno vzdrževali v veljavi, pa je bilo naznanjenih silno veliko požarnih škod. Sploh je bil posel tržaškega generalnega zastopa v tako derutnem stanju, da je banka v dveh letih pri tem zastopu izgubila okroglo 100.000 gld. — Prišedši v Trst, namenil sem se, da generalni zastop ne preselim preje v Ljubljano ter ga tudi na svoj račun toliko časa ne prevzamem, dokler zastalega knjigovodstva ne spravim v popoln red. Delal sem

torej jako pridno ves čas od ranega jutra do poznega večera in tako se mi je posrečilo do 1. maja knjigovodstvo urediti, da se je vsaj vedelo, kaj in kje ima banka terjati. 15. maja pa sem določil za selitveni dan.

V Ljubljani sem prostore za pisarno najel na Mestnem trgu 7, od koder sem se kasneje preselil na Dunajsko cesto 7 in še kasneje v hišo »Matice Slovenske« v »Zvezdici«. Konečno pa sem banko »Slavijec« pridobil za to, da si je kupila lastno hišo v Gospodski ulici 12. Prišedši v Ljubljano, začeti mi je bilo resno z delom. Poiskal sem si uradnikov, kolikor jih nisem prevzel iz Trsta in lotil sem se z vso gorečnostjo organizacije. Bil sem skoraj neprenehoma na potu po slovenskih deželah, da najdem zastopnikov ter da učim že takrat poslušajoče zastopnike reda. In tako se mi je res posrečilo, da sem polagoma generalni zastop banke »Slavijec« povzdignil na sedanjo visoko stopinjo. Generalno ravnateljstvo bilo je z mano zadovoljno; jaz pa ne z generalnim ravnateljstvom ravno tako. Pogodba, vsled katere sem generalni zastop prevzel, bila je spočetka zame jako neugodna. Treba je bilo namreč precejšnjo število uradnikov; dohodki iz provizije pa niso pokrivali režije, tako celo, da sem leta 1885. banki »Slavijec« dolžan bil preko 40.000 gld. Ta dolg me seveda ni preveč skrbel, če sem pomislil, da se mora z naraščanjem posla prej ali slej amortizovati; skrbelo me je pa vselej, kadarkoli me je hudo napadla bolezen. Večkrat sem namreč v tej dobi kri pljuval in enkrat celo delj časa ležal za fufudom tako, da so zdravniki obupali nad mojim ozdravljenjem.

(Dalje prihodnjč.)

Dnevne vesti.

SESTDESETLETNICA FRANJE TAVČARJEVE.

Danes praznuje voditeljica našega žensiva in po vsem slovanskem jugu dobro znana narodna delavka gospa Franja Tavčarjeva svojo šestdesetletnico. Obenem z njo pa praznuje ta jubilej tudi slovenski narod, za čegar napredek in blagostanje je delovala Franja Tavčarjeva vse svoje življenje.

In delovala je vsestransko in požrtvovalno. Še ko je živila gospa Marija Murnikova, velika in nepozabna dobrotnica revežev in naša prva narodna dama, je bila že Franja Tavčarjeva njena pomočnica. In pomagala ni samo pri njej, temveč tudi pri narodnem delu in bila tajnica mesne ženske podružnice Ciril-Methodove družbe, katere predsednica je bila tedaj gospa Murnikova.

Ko je potem zadel ljubljansko prebivalstvo težki udarec, da je zatisnila 1. 1894 gospa Murnikova svoje oči, je skrbela Franja Tavčarjeva, da je imela slovenska »mali revežev« spoved, kakoršnega dotedaj Ljubljana še ni videla.

Od tedaj pa je Franja Tavčarjeva tudi voditeljica slovenskega ženstva. Z večjo roko je organizirala slovensko ženstvo in ga vodila k delu za narod. In da je imelo to delo čim večji uspeh in da se je vršilo sistematično, je ustanovila 1. 1901 Splošno slovensko žensko društvo. Središče vsega ženskega gibanja je bilo to društvo desetletja dolgo in iz njega so izšli vsi novi impulzi za udejstvovanje žene v javnem življenju. Tu se je začela akcija za samonoobrazbo žene in predavanja ter sijajno urejena in opremljena knjižnica je desegla, da je bil ta cilj tudi dosežen.

Iz Splošnega ženskega društva je tudi nastala iniciativa za ustanovitev Atene in zopet je bila Franja Tavčarjeva ustanoviteljica društva, njegova prva predsednica, ki še danes izpolnjuje to mesto.

Velike zasluge si je pridobila Franja Tavčarjeva tudi z ustanovitvijo dekliškega internata Mladice ter z delom za dekliški licej. Toda ne samo na strogo ženskem in feminističnem polju se je udejstvovala Franja Tavčarjeva, temveč prav tako na narodnem in karitativnem.

Posebno velikih zaslug si je pridobila Franja Tavčarjeva s svojim delom za CMD. Vse velike veselice, ki so prinesle CMD toliko lepih tisočakov, je vodila Franja Tavčarjeva in le samoposebi umljivo je bilo, da je bila Franja Tavčarjeva kot prva žena izvoljena za podpredsednico te naše odlične šolske družbe.

A tudi vsa druga naša narodna društva so našla v Franji Tavčarjevi vedno zanesljivo prijateljico. In če je bila nevarnost za obstoj kakšnega društva, vedno je bila Franja Tavčarjeva pripravljena, da je s svojo uspešno akcijo nesrečo preprečila. Ravno tako pa so tudi naši umetniki in prijatelji našli za svoje namere vedno razumevanje pri Franji Tavčarjevi, ki ni bila voditeljica narodnega ženstva le vsled svojega socialnega položaja, temveč predvsem vsled svojih osebnih odličnih lastnosti.

Kakor so velike zasluge Franje Tavčarjeve na vseh teh poljih, vendar pa so največje na karitativnem polju. Ni mogoče povedati, koliko dobrot je storiła Franja Tavčarjeva tekom svojega 40-letnega dela. Dijaki in umetniki, sirote in vdove, cela vrsta ljudi je, ki morejo pričati o zlatem srcu Franje Tavčarjeve. Ob vsaki priliki je bila pripravljena pomagati naj je bila intervencija še tako neuporabna, Franja Tavčarjeva je to storiła, samo da je pomagala. A pri tem ni vedela desnica, kaj je delala levica in samo zavest storjene dolžnosti do bližnjega je bilo za Franjo Tavčarjevo zadostno plačilo.

Po vojni je Franja Tavčarjeva zlasti posvetila svojo skrb za invalide. Bila je predsednica odbora žen SHS za sirote, delovala je v Jozefišu, skrbela za »Dečji in materski dom krajce Marije«, ustanovila Kolo jugoslovenskih sester in skrbela, da je bilo karitativno in racionalno delo društva tem uspešnejše, skratka, kjer je bila kaka pomoč potrebna, tam je bila Franja Tavčarjeva.

Cepprav ni Franja Tavčarjeva iskala priznanja in časti, je pa narod tem bolj videl vse njeno delo in ji zato še tem bolj pokazal pri vsaki priliki svojo globoko hvaležnost in spoštovanje. In zato je današnji dan vesel jubilej za ves slovenski narod, ki časti v Franji Tavčarjevi vzgled požrtvovalne in vestne za narod živeče slovenske matere.

Zato pa preveč danes slovenski narod samo ena želja, da bi mu ostala ohranjena še dolgo Franja Tavčarjeva, v blagor revežev, v slavo naroda in v ponos slovenskega ženstva!

Da živi voditeljica slovenskega ženstva!

— Iz agrarno-reformnih krogov. V ponedeljek smo pod tem naslovom priobčili notico, v katero je zašla težka tiskovna napaka, ki popolnoma kvari smisel vse notice. Obtožbe, ki so bile od raznih strani vložene proti agrarnim uradom, se niso izkazale kot neresnične, temveč po ogromni večini kot popolnoma resnične.

— »Cankar«, kulturno in prosvetno društvo slovenskih delavcev v Beogradu, priredi v nedeljo, dne 12. t. m. svoj prvi zabavni večer, s sledečim sporedom: 1. Petje; poje moški zbor »Cankar«, pod vodstvom pevovodje G. Stanka Benedika; 2. Deklamacija: Za križem, od Ivana Cankarja. 3. Če sta dva... šala v enom dejanju. 4. Prosta zabava s plesom in šaljo pošto. Po polnoči »površtanec«. — Zabavni večer se bo vršil v vseh prostorih restavracije »Petrograd« (na ogalu Nemanjine in Kralja Milutina ulice). Začetek točno ob 20. (8.) uri. Vstopnina 15 Din za osebo.

— V spomin gospe Katke Jamarjeve, mesto venca na grob je darovala družina g. Ja-

koba Kavčiča znesek 250 Din. Narodni galeriji v Ljubljani. Darovalcu iskrena zahvala. — Brezžična telefonska zveza Pariz — New York. Kot poroča »Matine«, se vzpostavi v kratkem med Parizom in New Yorkom brezžična telefonska zveza. Pristojbina za tri minute trajajoč razgovor bo znašala 1990 fran-kov.

— Polet Amerika — Dunaj. Kot poročajo iz New Yorka, namerava poleteti nemški letalec Oto Kamp spomladi iz Richemonda (Virginija) na Dunaj.

— Linški škof zoper redute in predpustne veselice. Škofljiščki ordinarijat in Linzu je izdal te dni zoper nemoralnost pri gledaliških in kinopredstavah, v izložbah itd., predvsem pa pri redutah in predpustnih prireditvah, pastirsko pismo. Posebno se huduje škof nad moderne ženske mode.

— Konec zimskega semestra na budimpeštanskih solah. Budimpeštanska policija je prejela te dni izredno številne prijave o pogrešanih šolarjih. Policija je ugotovila, da gre za šolarje - lenuh, ki so pobegnili od doma, ker se boje kazni radi slabih izpiseval, ki so jih prejeli ob koncu zimskega letanja.

— Prisilno zdravljenje veneričnih bolezni. Mestni svet v Edinburgu (Škotska) se je obrnil na parlament s prošnjo, da se dovoli občinu prisilni zdravniški pregled vsakega člana občine, ki je sumljiv, da je venerično bolan, v slučaju bolezni pa prisilnočenje.

Ples „GRAFIKE“

se bo vršil dne 18. februarja v »Kazini«. Igra godba Dravske divizije in Jazzband Bony. Maske dobrodošle. Vstopnina 15 Din.

— Katastrofa jugoslovanskega parnika. V soboto zjutraj ob pol petih se je pripetila nedaleč od Šibenika na splitskem parniku »Avala«, ki je bil last paroplovne družbe »Urukalo« težko eksplozija. Parnik je bil natovljen z večjo količino ciganamita. Ciganamit se je iz doslej nepojasnjenih vzrokov vžgal in eksploziral. Med strašno detonacijo je zletel del parnika, na katerem se je nahajal ciganamit v zrak. Strojnik je bil ubit, krmilarja je vrglo v morje. Kapitan Barić in trije mornarji so bili težko poškodovani. Stroji so funkcionirali kljub temu dalje. Na krovu je izbruhnila silna panika. Moštvo je poskakalo v morje. Sam sebi prepuščen, je plul parnik dalje proti obali, kjer je tresel z vso silo ob skalo ter se je razletel in potopil. Gledalci na obali so prihiteli ponesrečenec na pomoč ter jih izvlekli iz morja. Parnik »Avala« je imel 180 ton. Bil je zavarovan.

— Trebušni legar v Beogradu. V Beogradu se je pripetilo zadnje dni več slučajev trebušnega legarja.

— Veitkanski požar v Fall River-u. Iz New Yorka poročajo: V Fall Riveru je izbruhnil te dni požar, ki je zavzel ogromne dimenzije. Šest hišnih blokov je uničenih. Med drugim je zgorel neki kino, banka, časopisno podjetje in velik hotel. Škoda se cenila na 7 do 12 milijonov dolarjev. Pri reševalnih delih je bilo poškodovanih pet gasilcev, 2000 oseb, ki so bile zaposlene v vpepeljenih birojih, je brez posla.

— Obnova justične palače na Dunaju. Budžetni odsek dunajskega parlamenta je sklenil, da da justično palačo, ki je bila, kot znano, ob priliki komunističnih nemirov dne 15. julija lanskega leta zažgana, obnoviti. Obnova bo stal 9.53 milijonov šilingov, dočim bi stala nova zgradba 17 milijonov.

— Najstarejša delavka na svetu. Najstarejša delavka na svetu je 106-letna Ema Macmahon v Goodville-u (Kansas). Te dni, ob priliki njenega stošestletnega jubileja je priredila tvednjo, pri kateri je starka, ki pri kateri je starka, ki prihaja še vsak dan na delo uslužbena njej na čast banke, na katerem je vstrajala ženica do konca. Na banketu je opisala Ema svoje življenje. Povedala je, da so jo ugrabili kot štiriletno dekleko Indijanci. Po štiriletnem ujetništvu se ji je posrečilo pobegniti. Vrnila se je k svojim staršem. V 76. letu se je naučila čitati in pisati. Sedaj je nadzornica v neki pralnici perila ter zasluži kot taka po 12 dolarjev na teden. Od tega potroši za svojo prehrano 5 dolarjev, 5 dolarjev pošlje svojemu 70 letnemu sinu, ki vsled starosti ne more več delati, dva dolarja pa pošlje na stran za slučaj bolezni.

— Deček cilindar. Kirurški klinika v Milanu se je bavila te dni z nenavadnim slučajem: Dve brhki ženi sta pripeljali na kliniko šestletnega dečka. Fantček je imel glavo, veliko kot melonc. Obveza mu je segala preko oči. Bolniški stežniki so hoteli strašno blesiranega dečka takoj peljati pred zdravniške. Dami sta se temu protivili, ter izjavili, da rajši počakate, dokler bodo vsi ostali pacienti odšli. Ko je bil zrak čist, sta jeli snemati dečku previdno obveze z glave. Bolniški stežniki in profesorji so čakali napeto, kaj bodo videli. Ko so bile obveze odstranjene, se je prikazala diskretna posoda, ki služi za zadovoljitev gotovih človeških potreb. Deček je bil videl dan popreje svojega očeta, ki si je posadil na glavo, namenjen k neki proslavi. Cilinder. Hotel ga je posnemati in ker ni poznal razlike med cilindrom in cilindrom, si je potisnil na glavo lepo modro-belo emajlirano nočno posodo. Posoda je šla pač preko ušes, nazaj pa ne. Kirurg je odstopil svoj posel kleparju. Otrok je bil po operaciji popolnoma zdrav, originalni cilindar pa je postal za svoje namene neuporabljiv.

— V. Planinski direndaj priredi podružnica Slov. planinskega društva v Trzinu v soboto, dne 11. t. m. ob 20. uri v predilniški dvorani. — Sodeluje glasbeno društvo »Sloga« v Ljubljani in priznani pevski zbor iz

Šentanske doline. Čisti dohodek je namenjen za novi »Planinski dom« na Kofeah, ki stoji sedaj dovršen v polni zimski krapi. — Vse, katerim je na srcu procvit planinstva, vabi — odbor.

— Odebeli ljudje lahko dosežejo z vestno porabo prirodne grenčice »Franz-Josef« brez napra izdatno telesno izpraznenje. Ševilna strokovnjaška poročila potrjujejo, da so tudi na prečinu in sladkočestnosti bolni prav zadovoljni z užitekno vodo »Franz-Josef«.

Ljubljana.

— Svečanosti v čast gospe Franje Tavčarjeve so se pričele včeraj zvečer s podoknico, ki je priredila jubilejntki ljubljanska župa Jugoslovanske pevске zveze pred njenim stanovanjem, Breg št. 8. Ob 19. je pričakovala pevce ogromna množica meščanstva, ki je napadla ves Breg. Pevec so zapeli Adamičeve zdravice. Nato je odšla posebna deputacija k jubilejntki v stanovanje, da ji je izrekla častitke v imenu Zveze. Jubilejntka se je ginjena zahvalila, nakar so zapeli pevci še dve pesmi »Domovini« in »Morje adrijsko«. Tako pevci kot občinstvo so jubilejntke navdušeno eklatirali, so se je z okna zavvaljevala za ovacije.

— Slavnostni večer Franje Tavčarjeve, ki ga priredi slovensko ženstvo v sredo, 8. februarja 1928 ob 20. v veliki dvorani Kazine, obsega sledeči spored: Grieg: Slavnostni marš. Vojaška godba. — Pozdrav gostov. — Kvariet Matičarjev iz Ljubljane. — Feiras: Cvetno slavlje. Overtura. Vojaška godba. — Slavnostni govor. — Muhvič: Slovenec, Srb, Hrvat. Vojaška godba. — Nicolai: Vesele žene windsorke, arija iz opere, poje operna pevka ga. Pavla Lovšćeva, na klavirju spremlja ga. Nebenčičarjeva. — Grieg: Ljubim te... E. Adamič: Ob poloku... poje operna pevka gdč. Vera Majdičeva. — Offenbach: Hvarietove pripovedke. Vojaška godba. — Kvariet Matičarjev. — Vojaška godba. Vstop prest in je vsakdo dobrodošel. Obleda poljubna.

— Mestni magistrat ljubljanski opozarja osebe, ki iščejo stanovanje, da je seznan stanovanj onih strank, ki se bodo vselile tekom meseca februarja in marca 1928 v nove meštne vile za art. vojašnico, nabit na mestni deski in v mestnem gospodarskem uradu. Strankam se daje na ta način možnost, da glede oddaje teh stanovanj stopijo v stik s hišnimi lastniki.

— Ljubljanska opera gostuje v četrtek, dne 9. t. m. v zagrebškem Narodnem gledališču in sicer z vrhizoritvijo Prokofjeve opere »Zaljubljen v tri crančete«. To gostovanje je uvrščeno v program velikega prosvetnega tedna, ki pravkar teče v Zagrebu. Z ozirom na to gostovanje se je moral urediti tudi tedenski potek predstav v ljubljanski operi, ter sta se morali uvrstiti pred in za zagrebškim gostovanjem po ena opereta v repertoar. Prihodnja operna predstava v Ljubljani je v soboto in v nedeljo popoldne.

— G. čelistu-virtuozu Cassado, ki igra na svojem koncertu v četrtek, dne 9. t. m. v Filharmonični dvorani celo vrsto klasičnih del, predvsem scnat za čelo in klavir pišejo dunajski časopisi, da je bil zadnji njegov koncert senzacija, katere mora včasih Dunaj imeti. Ime Gaspar Cassado je naudalo vse glasbene kroge s tako izrednim navdušenjem, da bodo v bodoče vsi njegovi koncerti že vnaprej popolnoma razpredani. Po celem Dunaju je šel samo en glas: tega moramo poslušati! Kritiki pravijo, da je glas njegovega instrumenta neizrečno sladak, njegov pianissimo tako lep in nežen, da si lepšega ne moremo misliti. Cassado je učenec najslavnnejšega vseh čelistov Cassals in brez dvoma je, da že danes koraka tesno ob svojem mojstru-vzorniku in le vprašanje najkrajšega časa je, da ga v vsakem pogledu še prekosí. Predpredaja vstopnic v Matični knjigarni. Opozorjamo, da je začetek koncerta ob 19. uri.

— Pred redavnim časom je nastopila beograjska pevka-sopranistka gdč. Jelka Stamatovićeva na enem koncertu v Pragi, kjer je izvajla celo vrsto samospevov francoske literature. Pariški listi so prinašali o njenem koncertnem nastopu najlaskavejše ocene. Ta odlična pevka nasipi tudi v Ljubljani in sicer na koncertu Filharmonične družbe, ki se vrši v ponedeljek, dne 13. t. m. v Filharmonični dvorani. Več o sporedu prihodnjih.

— Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekeja Ljubljana vabi na predavanje, ki se vrši v petek, dne 10. februarja ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1 (II. nadstropje). Predaval bo g. dr. ing. M. Kasal o »Problemu vpetosti železobetonskih nosilcev v visokih zgradbah v zvezi z ekonomijo konstrukcije«. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

— Društvo »Trenost« ima svoj redni seštanek danes (8. t. m.) ob 18.30 na moškem učiteljskem II. nadstropje. Predaval bo br. g. dr. Ivo Firc o »Alkoholizmu in spolnih boleznih« in pojasnjeval svoja izvajanja s filmom. Dostop je dovoljen samo moškim članom, učiteljskim IV. letnika in drugim odraslim.

— Dramatični odsek U. V. I. priredi v soboto dne 11. t. m. v vseh prostorih gostilne »pri Jerneju« Sv. Petra cesta št. 85 predpustno zabavo združeno z burko v 3 dejanjih »Zenitev«. Spored po igri jako pester.

— Pariški časopis »Le Figaro« piše o slavnem španskem čelistu Casparu Cassado po nekem pariškem koncertu: Caspar Cassado spada brez dvoma k prvim umetnikom, ki koncertirajo na tem kraljevskem instrumentu. Njegova muzikalnost, njegovo prednaučanje in njegov veliki stil dasta poseben blesk znamenitim skladbam, ki jih izvaja na svojih koncertih. K umetniškemu uspehu mnogih pripomore tudi njegova klavirska spremljevalka ga. Mendelssohn, ki z neko posebno fineso spremlja posamezne skladbe ter jim daje na klavirju nekaj bogat pester relief. Koncert slavnega španskega umetnika pomeni za naše mesto in za našo koncertno sezono dogodek prav posebne vrste. Redki so umetniki, ki koncertirajo na čelu, a brez

dvema je med njimi eden največjih. — Predpredaja vstopnic v Matični knjigarni.

RAZPIS SLUŽB PRI OBLASTNEM ODBORU.

Ljubljanski oblastni odbor razpisuje naslednja službena mesta:

1. Mesto ravnatelja oblastnih uradov; pogoj: dokončane pravnoznansvene in državnoznansvene studije in z dobrim uspehom opravljeni strokovni izpit za konceptno finančno službo ter vsaj 5 let finančne konceptne službe;

2. mesto šefa oblastne finančne uprave; pogoj: dokončane pravnoznansvene in državnoznansvene studije in z dobrim uspehom opravljeni strokovni izpit za konceptno finančno službo ter vsaj 5 let finančne konceptne službe;

3. dve mesti v konceptni stroki; pogoj: dokončane pravnoznansvene in državnoznansvene studije in z dobrim uspehom opravljeni strokovni izpit in praktični izpit za administrativno poslovanje ter najmanj 10 let upravne konceptne službe;

4. tri mesta za kmetijske specialiste in sicer enega specialista za živinorejo, enega za splošno kmetištvo in enega za vinarstvo in sadjarstvo; pogoj: dokončane studije ene izmed tečajevnih strokovnih šol ki imajo značaj visoke šole s primerno prakso;

5. štiri mesta pripravnikov v konceptni stroki; pogoj: dokončane pravnoznansvene in državnoznansvene studije;

6. osem mest računskih uradnikov; pogoj: z dobrim uspehom prebiti zrelostni izpit na srednji ali tej enaki šoli, ki je upravičena izdajati državnoveljavna izpričevala, izpit iz državnega računovodstva in vsaj 5 let prakse;

7. devet mest pisarniških uradnikov in poduradnikov; za mesta v pisarniški uradniški službi se zahteva, z dobrim uspehom dovršeni zrelostni izpit na srednji ali tej enaki šoli, ki je upravičena, izdajati državnoveljavna izpričevala; za poduradniška mesta pa dovršitev nižje srednje ali tej enake šole;

8. štiri inženjerska mesta od teh eno mesto za inženjerja za visoke zgradbe; pogoj: inženjerski izpit in strokovni službeni izpit, ali dokaz, da je bil prosilec tega izpita oproščen ter najmanj 5 let praktične službe;

9. dve mesti gradbenih tehnikov; pogoj: z dobri uspehom dokončane studije na srednji tehniški šoli.

Prošnje, ki jih je nasloviti na Ljubljanski oblastni odbor, morajo biti pravilno opremljene z vsemi prilgami v zmislu uredbe glede službene pragmatike za nameščence Ljubljanskega oblastnega odbora in zavodov, ki so v njegovi upravi (razglašene v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti z dne 30. junija 1927, št. 311-70) in kolokvane v zmislu taksnega zakona.

Prosilci, ki so nameščeni v javni službi, morajo oddati prošnje za podelitev razpisnega mesta po nadrejenem oblastu.

Prošnje je vložiti najkasneje do 15. t. m.

Ljubljanski oblastni odbor.

Predsednik:

Dr. Natlačen, I. r.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

8. februarja, sredo: zaprto.
9. februarja, četrtek: zaprto.
10. februarja, petek: ob 15. uri Sodnik zalamejski. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

8. februarja, sredo: Bajadera, opereta. — Red A.
9. februarja, četrtek: zaprto. (Gostovanje v Zagrebu: Tri oranže).

KRATKE VESTI.

Grška vlada izjavlja, da so vse vesti o nemirih v grški vojski izmišljene.

Rumunski zunanji minister Titulescu je bil sprejet od predsednika francoske republike Doumergue-a v avdienco.

Svedski kralj Gustav V. je prišel v Rim. Njegov obisk nima nobenega političnega ozadja.

Novi sovjetski veleposlanik Kurski je prišel v Rim in prevzel vodstvo sovjetskega veleposlaništva.

Rumunsko zunanje ministrstvo je demantiralo vest, da bi obstajalo med člani vlade kako nesoglasje zaradi rumunske zunanje politike. Ali so torej vsi italofili?

Generalni reparacijski komisiji znesek 50 milijonov mark kot najvišjo vsoto, ki jo more plačati Nemčija.

Rumunska kmečka stranka se je dogovorila s socialistično stranko za skupen boj proti vladi.

V Berlinu je prišlo v nedeljo do težkih pretepov med komunisti in fašisti.

Nekateri francoski listi predlagajo, da se prenese sedež Zveze narodov iz Zeneve na Dunaj, ker bi s tem Zveza narodov zelo mnogo prihranila izdatkov.

Sofijski vodovod bo zgradila neka italijanska družba. Stroški so preračunjeni na pol milijarde levov.

Italijanski vojni proračun je zmanjšan za 122 milijonov lir, ker so bile oficirjem znižane draginjske doklade.

Ljubljanska porota.

DETOMOR — UMOR!

Senatu je predsedoval podpredsednik dež. sodišča Keršič, votanta sta bila sod. sv. dr. Stojkovič in sodnik Gorican, državno pravdnstvo je zastopal dr. Mastnjak, obtoženko je zagovarjal dr. Konrad Vodusek.

Obtožena je bila Ivana Kisover, samska delka iz Dolenje Zelene pri Poljanah nad

Škofjo Loko, da je na Sveti večer, lanskega leta na cesti med Škofjo Loko in Zabnico svojega deset dni starega nezakonskega sinčka Štefančka umorila s tem, da ga je davila in mu zlomila štiti hrustanec. Otrok je vsled zadušitja umrl.

Državni pravdnik je dvignil obtožbo radi hudodelstva umora po §§ 134—135.

Obtoženka je bila lani od aprila meseca v službi kot dekla pri posestniku Urbanu Hafnerju v Zabnici. Že pozimi je zanosila z nekim Janezom Justinom, ki je takrat v Zetini napravljala drva. Ko se je bližal njen čas, je odšla v ljubljansko žensko bolnico, kjer je 16. decembra povila dobro razvitega fantka.

Na povratku iz bolnice je med vožnjo na vlak sklenila, da se otroka na ta ali oni način iznebi. Med potjo iz Škofje Loke proti Zabnici je otroka zavila v cunje in ga hladnokrvno zadušila. Ko je prišla v Zabnico, je umorjenega otroka takoj odnesla k cerkovniku Antonu Framtetu, češ, da ji je ubogi sinček spotoma umrl radi božjosti in ga prosila, da otroka pokoplje.

Cerkovnik pa je opazil na otrokovi vratu sumljive krvne podplutbe, vsled česar je zahteval prijavit očitnikom. Pri zaslišanju je Kisovčeva svoj zločin priznala in navedla kot vzrok veliko bedo, v kateri se je nahajala.

Zaslišanje.

Obtoženka je mlado, slabotno dekle, majhne postave in neprestano joče. Pripoveduje, kako je živela v svoji mladosti. Ima že enega nezakonskega otroka, ki živi pri njenem stricu in za katerega je morala plačevati po 100 dinarjev mesečno. Oče je bil bajtar, vendar ga ni poznala, ker je davno odšel v Ameriko in tam umrl. Tudi mati ji je umrla že pred 11 leti. Ima še 1 brata in 5 sester.

Usodni dan je bila odpuščena iz bolnice. Denarja je imela komaj 30 Din. Ko je prišla v Škofjo Loko, je vstopila v neko gostilno, da se ogreje in popravi otrokovo perilo. Zunaj je bilo močno mraz in je ležal visok sneg. Podala se je po slabi, zasneženi cesti v Zabnico. Bila je lačna in žejna ter popolnoma obupana, ker se ni vedela nikamor obrniti, zlasti ne z otrokom.

Begala je po domači okolici, končno pa je vsa zmedena stisnila z levo roko otroka za vrat. Otrok se ni nič oglasil. Dalje se je vršilo vse tako, kakor pravi obtoženka.

Priča babica Ana Kic izpoveda, da je bil porod sicer normalen, le otroka je morala kakih 10 minut točiti po hrbtu, da je zavpil in oživel. Obtoženka ji je pri tej priliki rekla, naj ga pusti kar v miru.

Priči cerkovnik Framet in obtoženkin gospodar Urban Hafner sta izpovedala v smislu obtožnice, le Hafner je pristavil, da je bila Kisovčeva za domače delo prav porabna, za poljsko delo pa manj, ker zelo slabo vidi.

Obtoženka potrdi, da že od rojstva slabo vidi, sicer pa da je zdrava.

Zagovornik dr. Vodušek je nato predlagal, da naj se zdravniško preišče obtoženka duševno stanje, čemur se je pa državni pravdnik odločno uprl, češ, da je popolnoma nepotrebno.

Po kratkem posvetovanju je senat sklenil, da se razprava preloži v svrhu zdravniške preiskave in da se dobe podatki o obtoženkinem predvzljenu, ker je bila preiskava pomamljiva in na hitro roko izvršena. To je važno z ozirom na dejstvo, da gre zdaj za navaden umor, ki se kaznuje s smrtno kaznijo in ne več za detomor.

UBOJ.

Obtožen je 30-letni posestnikov sin Franc Tomšič iz Šmarce pri Kamniku, da je 28. avgusta 1927 ubil v nedeljskem gostilniškem pretepu s sekuro posestnikovega sina Antona Sinkovca iz Radomelj.

Med obdolžencem in ubitim Sinkovcem je vladalo že staro nasprotje radi nekih klotut, ki jih je Sinkovec obdolžencu prisodil pred 3—4 leti ob priliki neke društvene prireditve na Homcu.

Kritičnega dne proti večeru okrog 8. ure se je znašla v gostilni Jeran v Šmarci večja družba fantov in deklet iz bližnjih vasi Radomlje in Rova. Navzočih je bilo tudi več fantov iz domače vasi.

Toda kljub temu nasprotstvu je Sinkovec obdolženca usodni vesper povabil k svoji mi-

zi in mu ponudil piti. Ta dan je bilo v Šmarci cerkveno žegnanje.

Obdolženec je prisedel k Sinkovcu in ostal nekaj časa v njegovi družbi; izpil je komaj pol kozarca vina, sam pa ni ničesar naročil.

Okrog 10. ure zvečer je vsa družba odšla v sosedno gostilno Jakoba Gregorina, kjer se je pijančevanje nadaljevalo. Nekako ob 1. uri ponoči so Radomeljčani, med katerimi je bil tudi ubiti Sinkovec, hoteli oditi, vendar jih je zadržala gostilničarka Barbara Gregorinova, ker niso plačali vse pijače.

Vnel se je prepir, v katerega so posegli v gostilni sedeči domačini in že na dvorišču se nahajajoči Radomeljčani. Sledil je hud pretep, tekom katerega je obtoženec s sekuro, ki jo je potegnil izpod suknjice, pobil Sinkovca na tla in še na tleh ležečega par-krat udaril z ostrino sekuro po glavi.

Obtoženec se zagovarja, da je bil precej pijan in pravi, da je udaril Sinkovca le enkrat po glavi. Po njegovi izjavi ga je Sinkovec že enkrat napadel z nožem, pa se mu je posrečilo pobegniti. Pravi, da se ne spominja, kje je odvrget sekuro, s katero je ubil Sinkovca.

Ker je neka priča izpovedala, da je rekel med prepriom v gostilni navzočim fantom, da morajo iti spat, če ne živi pa mrtvi, pravi obtoženec, da se tega ne spominja.

Zaslišanih je bilo 16 prič, ki so v glavnem izpovedale enako in v prilog obtožnice. Tomšič je sicer na dobrem glasu, ni zapravljevec ne pijanec, vendar ljudje splošno o njem sodijo, da ni pripravi pameti. Več pričam je obtoženec popolnoma resno pripovedoval, da zna hudiča klicati, kateri mora prinesiti veliko denarja, ne zna ga pa »nazaj spraviti«, ker nima črnih bukev, dalje je pobral sleherni brezpomembni papirček na poti ter ga skrbno shranil in ugajal razne druge neumnosti in nesmiselnosti. Ljudje so ga splošno smatrali za tepčka.

Izpričevala dveh šolskih vodstev ga opisujejo kot učenca izredno slabe in trde glave, zloben pa ni bil. Zelo dobro izpričevalo mu je dala tudi občina.

Obtoženec pravi, da se je takrat, ko je zvedel o Sinkovčevi smrti, do nezvesti prestrašil. (Sinkovec se sicer po dogodku ni več zavedel, umrl je pa šele naslednji dan vsled otrpnenja možganov.)

Predsednik senata vpraša obtoženca, če zna res coprati in hudiča klicati.

Obtoženec odgovori: »Ja, včasih mi pade v glavo«.

Včasih je tudi prepričevalno zatrjeval, da bo našel »ta bel pulker«.

Sodni izvedenec, primarij dr. Güstl je bil mnenja, da je obtoženec težko dedno obremenjen (ena sestra je že znorela). V šoli je dobil le odpustnico, da je šolo res obiskoval, pouk pa ni imel pri njem nikakega uspeha. Dr. Güstl meni, da je Tomšič slaboumen v gotovi meri, vendar pa ne toliko, da bi bil popolnoma nerazsoden. Odločilni so bili

Charlie Chaplin.

Zo januarja 1925. so angleški kinematografski listi javili, da je zapustil Chaplin svojo vilo ter se nastanil pri svojih starih prijateljih Douglasu Fairbanksu in Mary Pickford, h katerima je pribežal v težkih urah svojega življenja, kot je z njima tudi preživel dneve zmagoslavja in veselja. Potem pa je šlo življenje njegovo staro pot naprej in časopisno klevetanje se je lotilo drugih dogodkov... dokler ni neki dan kakor bomba padla novica da je Chaplinova soproga vložila pri višjem sodišču v Los Angelesu tožbo za ločitev zakona.

Takoj nato je izšla v Ameriki neznano kje tiskana in kdo ve od koga spisana knjižica ki jo je vsakdo lahko pod roko kupil od tajnih prodajalcev za petindvajset centov. V tej brošuri je bilo vse prav lepo popisano, zakaj je vložila Chaplinova žena tožbo za ločitev in kaj vse stoji v tej tožbi. Naravno, da si je avtor te umazane brošure zaslužil prav lep denar.

Lahko si mislimo, kako je Chaplin radi vsega tega duševno trpel. Človeška nesramnost pa je šla še dalje. V Angliji so izdelali film z naslovom »Intimno življenje Charlieja Chaplina«, toda Chaplin je potem tožbe pri sodnji dosegel, da se prepove predvajanje tega filma. Vendar pa ni mogel ustaviti

za uboj gotovi vplivi, katerim se ni mogel ustavljati.

Skoro istega mnenja je bil drugi izvedenec, univerzitetni docent dr. Robida, ki je sodil obtožencu pamet jedva 8 do 10-letnega otroka.

Po ponovnih govorih državnega pravdnika dr. Mastnjaka in zagovornika dr. Lulika so porotniki odšli v posvetovalnico. Stavljanih jim je bilo 6 vprašanj in sicer eno glavno glede uboja in 5 dodatnih vprašanj.

Porotniki so prvo glavno vprašanje soglasno zanikali, pač pa so potrdili drugo dodatno vprašanje glede prekoračenja silobrana, tretje dodatno vprašanje glede popolne brezumnosti so zanikali, potrdili pa so soglasno četrt vprašanje glede duševne zmedenosti in neodgovornosti za dejanje.

Na podlagi tega pravoreka je bil Tomšič oproščen.

Sport.

Odhod naših tekmovalcev na zimsko olimpijado v St. Moritz. V ponedeljek zvečer so odpotovali z monakovskim brzovlakom naši smučarji in drsalci v St. Moritz. Zbrali so se na poslovilni večer v restavraciji ljubljanskega dvora ki so se ga udeležili zastopniki prosvetnih in vojaških oblasti in številni prijatelji športa. Navzoče je pozdravil prof. dr. Jesenko, nakar se je vršila olimpijska zaobljuba. V imenu velikega župana je govoril načelnik dr. Marn, za njim župan dr. Puc, ki je naglašal posebno kulturni pomen naše udeležbe, ker sport je zavzel sedaj tak razmah, da se moramo težke mednarodne borbe udeležiti tudi mi, če hočemo pokazati svetu, da smo kulturni narod. V imenu vojaštva je bodril sportnike polkovnik Adamovič, v imenu LNP jih je pozdravil Betetto, vrsto govorov pa je zaključil dr. Jesenko z iskreno željo za kar najboljše uspehe. Nato so se podali vsi navzoči na kolodvor, kjer je naše sportnike pozdravila občina množica in se od njih prisrčno poslovila. — Postavili smo sledeče tekmovalce: smučarje: Janko in Joško Janša, Stane Bervar, dr. St. Kmet in P. Klotar. Dalje drsalce: inž. St. Bloudek, Viktor Vodišek in ga Kadrnka iz Zagreba.

Mož, ki ni nikdar odrekel, Dežela neomejenih možnosti, rekordov in senzacij, je napravila nedavno svojevrstni rekord, ki ga pa moramo izjemoma evropskim sportnikom najtopleje priporočiti. Sodnik Olie Anderson je namreč dosedaj 3254 tekem vodil v zadovoljstvo svojega kluba, ne da bi bil kdaj zadovoljen prejšnjemu zavrnil. Če računamo, da traja tekma 1 in pol ure, pridemo do zaključka, da je ta sportnik več kot 200 dni svojega življenja neprenehoma stal na igrišču v službi sporta. Kdor je že sam sodil, ve iz skušnje, da je služba sodnika silno naporna. Med kontinentalnimi sodniki jih gotovo ni dosti, ki se lahko izkažejo samo z desetimi delci Andersonovih iger. Seveda se pa v dosegu tega cilja porabi skoraj ena

človeška doba, ker prideta tedensko v poštev kvečjemu dve igri.

Tvornice koles ne bodo smele več prirediti cestnih dirk. Sportni odbor zveze nemških kolesarjev je sprejel v svoje satute določbo, ki prepoveduje izrabljanje cestnih dirk v reklamne svrhe gotovih tvrdk. Določba se glasi: »Prireditve, kojih naslov in oblike dela propagando za gotove fabrikate ali tvrdke, dalje take, ki se vrše na poziv kake tvrdke na javnih cestah, se principi- jeno prepovedujejo. Ta prepoved velja tako za prireditve, ki se jih udeležujejo amaterji, kakor tudi za one, ki se jih udeležujejo profesionalci. Take prireditve se smatrajo kot tekmovalne dirke v druge kot sportne namene in se morejo tedaj vršiti samo v zaprtih dirkališčih.

CASANOVA SE BO POROČIL.

Ivan Mosjukin, čigar film »Casanova« se je predvajal tudi v Ljubljani se je zaročil s kolegino, dansko filmsko igralko Agneso Petersen.

»Sama ne vem, kako je prišlo,« je dejala gospodična Petersen vsa razizgrana neki rojakinji, ki je objavila intervjuv v kopenhagenskem »Politikenu«, »nikdo bi si ne bil mislil, da se bo Mosjukin poročil. Tega pač niti sam ni mislil. Ali si je mogoče misliti da se bo »Casanova« poročil? Kako je do tega prišlo? Opazila sem že pred daljšim časom, da se je najino razmerje izpremenilo. Poznala sva se vendar že dolgo časa ter sva si bila vedno dobra tovariša. Kljub temu, da sem bila tako mlada, sem postala zanj neke vrste starejša prijateljica, ki ji je vse zaupal. Te dni pa mi je predložil vpričo svojih prijateljev listino ter me pozval, da naj jo podpišem. Bila je koncipirana v ruščini in mrcal mi je šele razložiti, da gre za ženitovanjsko pogodbo. No, podpisala sem — napol v šali — in njegovi prijatelji so podpisali prav tako.

Šele, ko sem Ivana pogledala, sem videla, da je stvar resno mišljena. In sedaj sem zelo srečna. Dne 12. marca se vrši v Nizzi najina poroka — z vsemi ceremonijami grško-katoliške cerkve. Poročim se v krasni ruski poročni obleki. In vse filmski svet bo zbran pri najini poroki. Najini kolegi naju bodo slavili ter delali filmske posnetke. Strašno nervozna sem. Pred kamero nimam treme, tudi če prisostvujem na tisoče ljudi ne — toda v realnem življenju...

Gospodična Petersen odpotuje v štirinajstih dneh v Nizzo, kjer bo igrala v filmu »Tisoč in ena noč« glavno vlogo Šeherezade. Zaljubljeni ženini ji je obljubil, da ji pošlje vsako jutro brzojavko, vsak dan pismo in da ji bo vsak dan iz Berlina telefoniral, dokler ne pride dne 12. marca sam v Nizzo. Še lansko leto se je izrazil v nekem intervjuu, da z adamske žene ne mara, da so Skandinavke »pretežke«, da preveč razmišljujejo, da za danske žene ne mara, da so Skandinavi...

raznih govoric, ki so jih iz zasede širili nekateri krogi ter se pri tem hudomušno naslajali.

Ne bom tu omenil smešnih klevet, ki jih je napisala Lita Grey v svojo obtožbo proti Chaplinu. Na kakih slabih nogah je ta stala, razvidimo že iz tega, da je Lita Grey trdila, »da jo je od poročnega dne naprej Chaplin neprestano na krut in nečloveški način mučil, tako da je težko moralno trpela in se strašno bala pred njim.« V tej tožbi je nagromadila naravnost otroške očitke in prav neverjetno blebetanje. Imenuje samo sebe v tej obtožnici »neizkušeno in nedolžno dekle,« čemur pa ugovarja vse, kar je napisala.

Mi, ki predstavljamo občinstvo vesoljnega sveta, ki smo globoko hvaležni Chaplinu za umotvore, katere je podal človeštvu, mi ki nam je pripravil nešteto ur zabave in smeha in ki čutimo, kaj pomeni umetnost v kinematografiji in obenem kaj pomeni ime Chaplin za razvoj kinematografije v bodočnosti, mi vsi odločno obsojamo njegovo ženo in vse one, ki so se na zahrbtni način vrgli na tega velikega umetnika, ga ovirali v njegovem delovanju ter zmanjšali njegovo tvorno močnost. Potom svojega dela je Chaplin last vsega sveta in to je sam dobro občutil, ko je nekoga dne izjavil svojim najboljšim prijateljem: »Jaz sem last sveta in ta me hoče

zadušiti« in radi tega stoji svetovno mnenje odločno na njegovi strani ter obsoja vse tiste, ki so spravili v javnost vse to, kar bi bilo moralo ostati tajnost sodišča ali pa vsaj dveh odvetniških pisarn.

Kako velik je bil škandal v Hollywoodu, si pač lahko predstavljamo. Chaplinovi tekmeči in sovražniki so ga naravnost sijajno izkoristili in Chaplin je radi tega trpel moralno in materialno. Predvsem so se vrgle nanj ameriške ženske lige, ki so dosegle v nekaterih državah, da so prepovedali predstave vseh Chaplinovih filmov, češ, da so nemoralni. Bivši Chaplinovi sodniki so pokazali sedaj svojo nizkotožnost s tem, da so pozabili svojega nekdanjega dobrotnika ter raztrobili po svetu nekatere njegovih intimnosti. Hollywoodska »Liga za moralno« je poslala za Chaplinom, kateri se je bil umaknil v New York, enega filmskih magnatov, da mu svetuje v interesu kinematografske industrije je kakor tudi v njegovem lastnem interesu, naj skuša napraviti molk okoli svoje razporeke ter se »sporazume« z Lito Grey.

V Montmartru, eni restavracij, ki so središče elegantnega življenja v Hollywoodu, so se zelo čudili velikanski zahtevi Lita Grey, ki ni hotela od Chaplina Chaplina nič manj kot en milijon dolarjev, ter mu je hotela samo pod tem pogojem vrniti njegovo svobodo. (Dalje prih.)

VINO CET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

nudi

naifinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadst.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

» GROM «

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2434.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056

- - Sirite - -

»Narodni Dnevnik«

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Šivilja,

dobro izurjena, išče službe. Gre živati tudi na dom. — Naslov v upravi lista.

Proda se

lepa, srebrna, starinska moška verižica in ura, primerna za narodno nošo. — Natančneje se izve v upravi lista.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVARNICA. * TELEFON. št. 2552.

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.